

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เจริญญา เจริญสุขไส. การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง กับการไปใช้สิทธิออกเสียงของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2538. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- คนยา รัชชนก. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่กับการกำหนดวาระข่าวสารการพัฒนา แก่ชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ปาจรีย์ ณะสมบุญณกิจ. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับการกำหนดวาระความขัดแย้งทางการเมืองใน เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- พรทิพย์ เข็นจะบก. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของ สตรีศึกษาเฉพาะกรณีเขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- พวงทิพย์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- วรรณสิริ โมรากุล. โทรทัศน์กับการกำหนดประเด็นชั้นนำทางการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- วิไล นิต ฤกุล ณ อุษษา. หนังสือพิมพ์ไทยกับหน้าที่ในการกำหนดวาระสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ศิริชัย ศิริกาษะ และชุมพล รอดคำดี. การสำรวจการรับสารจากสื่อมวลชนในชนบท. รายงานการวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- เสถียร เชษประทับ. การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย. เอกสารประกอบการสอน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (ม.ป.ป.)
- เสถียร เชษประทับ. การสื่อสารงานนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

บทวิจารณ์

- David L. Protess & Maxwell McCombs , Editors. Agenda Setting : Readings on Media , Public Opinion and Policymaking. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Inc. , 1991.
- Denis McQuail & Sven Windahl. Communication Models for the Study of Mass Communication. 2nd edition. New York : The Free Press , 1971.
- Dominic L. Lasorsa & Wayne Wanta. "Effects of Personal , Interpersonal and Media Experiences on Issue Saliences." Journalism Quarterly , 67 , 1990.
- Elmer Roper. "Election Study 2nd : Concerning Issues and Candidates." (1960) unpublished. In Sidney Kraus & Dennis David. The Effects of Mass Communication on Political Behavior. 3rd Edition. The Pennsylvania States University , 1980.
- Erwin M. Rogers & F. Floyd Shoemaker. Communication of Innovation : A Cross-Culture Approach. (1971) 2nd edition . New York : Longman Publishing , 1993.
- Erwin M. Rogers & J. W. Dearing. "Agenda-Setting Research : Where has it been , Where is it going?" in Denis McQuail & Sven Windahl. Communication Models for the Study of Mass Communication. 2nd edition. New York : The Free Press , 1971.
- Hans-Bernd Brosius & Gabriel Weimann. "Who Sets the Agenda? : Agenda-setting as a Two-step Flow." Communication Research , 23 , 1996.
- Jack McLeod , Lee B. Becker & James E. Byrnes. "Another Look at the Agenda-Setting Function of the Press." Communication Research , 1 , 1974.
- John P. Robinson. "Interpersonal Influence in Elections Campaigns : The Two-step Flow of Communication Hypothesis." (1976) In Denis McQuail & Sven Windahl. Communication Models for the Study of Mass Communication. 2nd edition. New York : The Free Press , 1971.
- Maxwell McCombs & Donald Shaw. "The Agenda-Setting Function of Mass media." (1972) in David L. Protess & Maxwell McCombs , Editors. Agenda-Setting Readings on Media , Public Opinion . and Policymaking. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Inc., 1991.
- Paul F. Lazarsfeld , Bernard Berelson & Hazel Gaudet. "The People's Choice : How the Voters Makes Up His Mind in a Presidential Campaign." (1944) In Pira Chirasopone. A Study of Agricultural Opinion Leaders in Thai Villages. Ohio University , 1983.

- Paul J. Deutschmann , & Wayne A. Danielson. "Diffision of Knowledge of the Major News Story." Journalism Quarterly . 37, 1960.
- Pira Chirasopone. A Study of Agricultural Opinion Leaders in Thai Villages. Ohio University , 1983.
- Robert K. Merton. "Pattern of Influence." In Pira Chirasopone. A Study of Agrncultural Opinion Leaders in Thai Villages. Ohio University , 1983.
- Walter Lippmann. "Public Opinion" (1922) in David L. Protess & Maxwell McCombs . Editors. Agenda Setung : Readings on Media , Public Opinion and Policymaking. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Inc. , 1991.
- Wayne Wanta & Yi-Chen Wu. "Interpersonal Communication and the Agenda-Setting Process." Journalism Quarterly , 69 , 1992.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถาม

หัวข้อวิจัย   ความสอดคล้องของการกำหนดวาระข่าวสารทางการเมือง ระหว่างหนังสือพิมพ์
ผู้นำทางความคิด และประชาชน

บ้านเลขที่ _____

วัน/เดือน/ปี ที่เก็บข้อมูล _____

ผู้เก็บข้อมูล _____

คำชี้แจงสำหรับผู้เก็บข้อมูล   ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1   ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 20 ปี

( ) 20-29 ปี

( ) 30-39 ปี

( ) 40-49 ปี

( ) 50-59 ปี

( ) ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) ไม่เคยเข้าโรงเรียน

( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษาตอนต้น

( ) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

( ) อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

( ) ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

( ) พ่อบ้าน/แม่บ้าน

( ) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) เกษตรกร

( ) พนักงานบริษัทเอกชน

( ) ค้าขาย

( ) รับจ้างทั่วไป

( ) นักเรียน/นักศึกษา

( ) อื่น ๆ (ระบุ)

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน _____ บาท

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

6. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์หรือให้ผู้อื่นอ่านหนังสือพิมพ์ให้ฟังบ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ไม่อ่าน เพราะ _____ (ข้ามไปข้อ 14)
- ( ) น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์
- ( ) 1-3 วัน/สัปดาห์
- ( ) 4-6 วัน/สัปดาห์
- ( ) ทุกวัน

7. ท่านมีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์ในสถานที่ใดมากที่สุด

- ( ) ที่บ้าน
- ( ) บ้านเพื่อน/บ้านญาติ
- ( ) ร้านกาแฟ/ร้านค้าในหมู่บ้าน
- ( ) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- ( ) ที่ทำงาน
- ( ) โรงเรียน
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

8. ท่านมีปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์เฉลี่ยในแต่ละครั้งอย่างไร

- ( ) อ่านทั้งฉบับ
- ( ) อ่านเกือบทั้งฉบับ
- ( ) อ่านครึ่งหนึ่ง
- ( ) อ่านมากกว่า 1 ใน 4
- ( ) อ่านน้อยกว่า 1 ใน 4

9. ท่านใช้เวลาในการอ่านหนังสือพิมพ์แต่ละครั้งมากน้อยเพียงใด

- ( ) ไม่ถึง 30 นาที
- ( ) มากกว่า 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง
- ( ) มากกว่า 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง 30 นาที
- ( ) มากกว่า 1 ชั่วโมง 30 นาที แต่ไม่เกิน 2 ชั่วโมง
- ( ) 2 ชั่วโมงขึ้นไป

10. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับใดเป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ( ) ไทยรัฐ
- ( ) เดลินิวส์
- ( ) ข่าวสด
- ( ) มติชน
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

11. ท่านชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับอะไรในหนังสือพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ( ) ข่าวอาชญากรรม/ข่าวชาวบ้าน
- ( ) ข่าวการเมือง/บทความ/บทวิจารณ์
- ( ) ข่าวเศรษฐกิจ
- ( ) ข่าวบันเทิง/เรื่องย่อละครโทรทัศน์
- ( ) ข่าวกีฬา
- ( ) ข่าวการศึกษา/เด็ก/สตรี/สังคม
- ( ) สารคดี/เกร็ดความรู้
- ( ) ข่าวต่างประเทศ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

12. ท่านอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์บ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ไม่อ่าน เพราะ _____ (ข้ามไปตอบข้อ 14)
- ( ) น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์
- ( ) 1-3 วัน/สัปดาห์
- ( ) 4-6 วัน/สัปดาห์
- ( ) ทุกวัน

13. ท่านอ่านข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์ฉบับใดเป็นประจำ(ระบุ) _____

14. ท่านดูโทรทัศน์บ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ไม่ดู เพราะ _____ (ข้ามไปตอบข้อ 17)
- ( ) น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์
- ( ) 1-3 วัน/สัปดาห์
- ( ) 4-6 วัน/สัปดาห์
- ( ) ทุกวัน

15. ท่านชอบดูรายการโทรทัศน์ประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ข่าวอาชญากรรม/ข่าวชาวบ้าน
- ข่าวการเมือง/รายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง
- ข่าวเศรษฐกิจ
- บันเทิง/ละครโทรทัศน์/ภาพยนตร์/เกมโชว์/เพลง
- ข่าวกีฬา/รายการกีฬา
- ข่าวการศึกษา/เด็ก/สตรี/สังคม
- สารคดี/เกร็ดความรู้
- ข่าวต่างประเทศ
- อื่น ๆ (ระบุ) _____

16. ท่านดูข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์บ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ไม่ดู เพราะ _____
- น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์
- 1-3 วัน/สัปดาห์
- 4-6 วัน/สัปดาห์
- ทุกวัน

17. ท่านฟังวิทยุบ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ไม่ฟัง เพราะ _____ (ข้ามไปตอบข้อ 20)
- น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์
- 1-3 วัน/สัปดาห์
- 4-6 วัน/สัปดาห์
- ทุกวัน

18. ท่านชอบฟังรายการวิทยุประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ข่าวอาชญากรรม/ข่าวชาวบ้าน
- ข่าวการเมือง/รายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง
- ข่าวเศรษฐกิจ
- บันเทิง/ละครวิทยุ/เพลง
- ข่าวกีฬา/รายการกีฬา
- ข่าวการศึกษา/เด็ก/สตรี/สังคม
- สารคดี/เกร็ดความรู้
- ข่าวต่างประเทศ
- อื่น ๆ (ระบุ) _____

19. ท่านฟังข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุบ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ไม่ฟัง เพราะ _____
- ( ) น้อยกว่า 1 วัน/สัปดาห์
- ( ) 1-3 วัน/สัปดาห์
- ( ) 4-6 วัน/สัปดาห์
- ( ) ทุกวัน

20. ท่านอ่านนิตยสารบ่อยครั้งเพียงใดใน 1 เดือน

- ( ) ไม่อ่าน เพราะ _____ (ข้ามไปตอบข้อ 23)
- ( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง
- ( ) เดือนละครั้ง
- ( ) เดือนละ 2-3 ครั้ง
- ( ) เดือนละ 4 ครั้งขึ้นไป (ทุกสัปดาห์)

21. ท่านชอบอ่านเรื่องอะไรในนิตยสาร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ( ) ข่าวอาชญากรรม/ข่าวชาวบ้าน
- ( ) ข่าวการเมือง/บทความ/บทวิจารณ์
- ( ) ข่าวเศรษฐกิจ
- ( ) ข่าวบันเทิง/นิยาย/เรื่องสั้น
- ( ) ข่าวกีฬา
- ( ) ข่าวการศึกษา/เด็ก/สตรี/สังคม
- ( ) สารคดี/เกร็ดความรู้
- ( ) ข่าวต่างประเทศ
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

22. ท่านอ่านข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสารบ่อยครั้งเพียงใดใน 1 สัปดาห์

- ( ) ไม่อ่าน เพราะ _____
- ( ) น้อยกว่าเดือนละครั้ง
- ( ) เดือนละครั้ง
- ( ) เดือนละ 2-3 ครั้ง
- ( ) เดือนละ 4 ครั้งขึ้นไป (ทุกสัปดาห์)

23. ท่านพูดคุยข่าวสารทางการเมืองกับใครในครอบครัวมากที่สุด

- ( ) ไม่เคยคุย เพราะ _____
- ( ) พ่อแม่
- ( ) พี่น้อง
- ( ) สามี/ภรรยา
- ( ) ลูก
- ( ) อื่น ๆ (ระบุ) _____

24. ท่านพูดคุยข่าวสารทางการเมืองกับคนนอกครอบครัวคนใดมากที่สุด

- ( ) ไม่เคยคุย เพราะ _____
- ( ) เพื่อนบ้าน
- ( ) เพื่อนในกลุ่มอาชีพ
- ( ) เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ( ) บุคคลอื่น (ระบุ) _____

25. บุคคลต่าง ๆ ที่ท่านพูดคุยข่าวสารทางการเมืองช่วย ท่านเชื่อถือ ใครมากที่สุด

- ( ) พ่อแม่
- ( ) พี่น้อง
- ( ) สามี/ภรรยา
- ( ) ลูก
- ( ) เพื่อนบ้าน
- ( ) เพื่อนในกลุ่มอาชีพ
- ( ) เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ( ) บุคคลอื่น (ระบุ) _____

26. ท่านรับทราบข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งใด มากน้อยเพียงใด (เรียงตามลำดับ 1-6)

- ( ) วิทยู
- ( ) โทรทัศน์
- ( ) หนังสือพิมพ์
- ( ) นิตยสาร
- ( ) คนในครอบครัว
- ( ) คนนอกครอบครัว

27. ท่านเชื่อถือข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งใดมากที่สุด (เรียงตามลำดับ 1-6)

- ( ) วิทยุ
- ( ) โทรทัศน์
- ( ) หนังสือพิมพ์
- ( ) นิตยสาร
- ( ) คนในครอบครัว
- ( ) คนนอกครอบครัว

ตอนที่ 3   ระดับความเป็นผู้นำทางความคิดทางการเมือง

28. ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมาเคยมีคนขอความเห็นจากท่าน หรือ ท่านเคยให้ความเห็นทางการเมืองกับผู้อื่นหรือไม่

- ( ) เคย
- ( ) ไม่เคย

ข้อ 29-33   ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา เคยมีโครงการปราบปรามทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้นถามท่านหรือ ท่านเคยให้ความเห็นผู้อื่นในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่

29. การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล เช่น การแก้ปัญหาเศรษฐกิจ แก้ปัญหาปากท้องของประชาชน การแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ฯลฯ

- ( ) เคย
- ( ) ไม่เคย

30. การบริหารงานของข้าราชการประจำ เช่น การพัฒนาท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง การดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฯลฯ

- ( ) เคย
- ( ) ไม่เคย

31. การทำหน้าที่ของ ส.ส. ในสภาผู้แทนราษฎร เช่น การพิจารณาร่างกฎหมายต่างๆ

- ( ) เคย
- ( ) ไม่เคย

32. การทำหน้าที่ของพรรคฝ่ายค้าน เช่น การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล

- ( ) เคย
- ( ) ไม่เคย

33.ความเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังทางการเมือง เช่น สมาพันธ์ประชาธิปไตย สมัชชาคนจน กลุ่มนักอนุรักษ์ ฯลฯ

- ( ) เคย
( ) ไม่เคย

34.เปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน ในหมู่บ้านท่านคิดว่า.....

- ( ) มักมีคนถามหรือขอคำแนะนำทางการเมืองจากท่าน
( ) ไม่ค่อยมีใครถามหรือขอคำแนะนำทางการเมืองจากท่าน

35.ท่านรู้สึกว่าได้ได้รับความไว้วางใจ และการยอมรับจากเพื่อนบ้าน ในการเป็นผู้ให้คำแนะนำทางการเมืองหรือไม่

- ( ) รู้สึกว่าได้ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากเพื่อนบ้าน
( ) ไม่รู้สึกว่าได้ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากเพื่อนบ้าน

ตอนที่ 4 การประเมินอันดับความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง

ประเด็นข่าวต่อไปนี้หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอมากที่สุดในช่วงเวลา 2 เดือนที่ผ่านมา ท่านคิดว่าประเด็นใดมีความสำคัญมากที่สุดตามลำดับ (สำคัญที่สุดใส่เลข 1 กรณำจัดอันดับให้ครบทั้ง 7 ประเด็น)

- ( ) รัฐธรรมนูญและการออกกฎหมายลูก 3 ฉบับ
( ) การก่อความไม่สงบในเขตชายแดนภาคใต้
( ) การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล
( ) การแสดงบัญชีทรัพย์สินของนักการเมือง
( ) การคัดค้านแต่งตั้งนายอุกฤษ มงคลนาวิน เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ
( ) กรณีสินบน 5 ล้านบาทและขบวนการตัดไม้ทำลายป่าสาละวิน
( ) ความแตกแยกของพรรคร่วมฝ่ายค้าน

ภาคผนวก ข.

ตารางบันทึกความดี เนื้อที่ และน้ำหนักความสำคัญ ของข่าวสารทางกรมเมืองที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์.....เดือน.....

ความดี	รชน.		ระเบิดใต้		อภิปราย		บัญชีทรัพย์สิน		ฝ่ายค้านแตก		สาละวิน		ค้านผูกฤษ	
	คะแนน	เนื้อที่	คะแนน	เนื้อที่	คะแนน	เนื้อที่	คะแนน	เนื้อที่	คะแนน	เนื้อที่	คะแนน	เนื้อที่	คะแนน	เนื้อที่

ภาคผนวก ค.

ตารางแสดงคะแนนที่ได้จากการตอบคำถามในหมวดที่ 3 เพื่อวัดระดับความเป็นผู้นำทางความคิด
ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
0	36	31.86
1	15	13.28
2	17	15.04
3	12	10.62
4	10	8.85
5	3	2.65
6	12	10.62
7	4	3.54
8	4	3.54
รวม	113	100.00

ประวัติผู้เขียน

นางสาวการดา ร่มพุ่ม เกิดเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2512 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวารสารศาสตร์บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) สาขาวิชาหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี 2535 และเข้าศึกษาต่อหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539 ปัจจุบันเป็นผู้สื่อข่าวสาขาพลังงาน กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ

